



PRAVNIK



slovenski.

List za pravosodje, upravo in državoslovje.

Budnim pravica.

Vigilantibus jura.

Izdavatelj in vrednik **dr. J. R. Razlag**, odvetnik.

Alj se pregreši proti kazenski postavi dolžnik, ki svojo zarad dolgov v izvršbo vzeto nepremakljivo lastnino na škodo upnikov ob vrednost spravi?

V marsikterih točkah naše kazenske postave pogrešamo tisto določnost in jasnost, po kateri bi bilo mogoče, v vsakem primerljeji presoditi, alj je kako dejanje po omenjeni postavi kaznjivo ali ne; — ter alj se more kazensko presojevati, ali pa tistemu, komur se godi krivica, prepustiti, da si išče pomoči po posebnej pravnjej poti.

Takih primerljejev eden je tudi, če zadolženi lastnik nepremakljive lastnine, ki je zarad dolgov vzeta v izvršbo (eksekucijo), — preden se mu lastnina po izvršbinej dražbi proda, ali iz dobičkarije, ali iz hudobije ob vrednost dene, — s tem pa v škodo spravi upnike, ki so se iz dražbine kupnine nadejali plačila.

Vzemimo, da je kako posestvo zavoljo lastnikovega dolga od 1000 gld. vzeto v izvršbo; — cenjeno je na 1200 gld., in ima biti na izvršbinej dražbi prodano. — Dolžnik, ko vidi, da se iz dolga skopati ter svojega posestva prodaje rešiti ne more, — bodi si, da ga zapelje samopridnost, da bi namreč iz njega še nekaj dobička potegnil, —

bodi si, da ga zgrabi hudobni naklep, se maščevati nad upnikom, ki ga brez vsmiljenja goni na kant, — izrova iz hiše vzdane kotle in železne peči, izdere železne pregraje na oknih, razkrije slamnato streho, poseka v hosti 100 drevov, podere tudi kozolec, hlev in ulnjak ter prodá vse to sosedu za pičlih 300 gld.; nazadnje pa še polomi in poseka vse sadno drevje na vrtu, ter tako pusti golo in razrovano posestvo, ktero si bode moral kupec še le sam z velikimi stroški in trdom v red in poprejšnji stan pripraviti.

Nasledek tega ravnanja je, da se posestvo komaj za 700 gld. proda, dasiravno bi bil kupec sicer zanj rad dal 1200 gld., — upnik torej, ki ima 1000 gld. terjati, pride potem v škodo od najmanje 300 gld.

Vprašanje: alj se je dolžnik z omenjenim počenjanjem pregrešil zoper kazensko postavo, in kako se ima proti njemu postopati?

V tem oziru so mnenja pravnikov različne. Nekteri trdijo, da se je dolžnik zakrivil prekana ali goljufije, drugi, da nezvestobe in dotično hudobnega poškodovanja tuje lastnine; nekteri pa pravijo, da se tako čeravno napačno počenjanje po našej kazenski postavi ne more obsoditi, temuč da si ima upnik, ki je po tem početji v škodo prišel, le na posebnej, pravnjej poti pomoči in odškodovanja iskati.

Pravnikl zadnje vrste opravičujejo mnenje svoje s tem, da je dolžnik do trenutka, ko se mu lastnina pri izvršbinej dražbi proda, vendar le še zmiraj lastnik zadolženega in z izvršbo vzetega posestva, ter da sme z ozirom na pravni pojem in bitnost lastništva (v smislu §§. 354 in 362 ob. drž. zak.) z njim, kot sè svojo lastnino ravnati, kakor mu drago in ljubo, in da se torej zarad tega, da rabi tiste pravice, ki mu jih državljanska postava izrekoma daje, oziroma na §. 1305 ob. drž. zak. na kazenskej poti nikakor na odgovor staviti ne more.

Deželna sodnija ljubljanska se je v več njej naznanjenih takih slučajih ravnala po zadnjem pravilu, ter take jej došle

ovade redno po §. 63 r. kaz. pravde zavrgla. Na pritožbo državne pravdnije pa, ktera je sodnijskemu sklepu nasproti zahtevala proti dolžniku kazensko preiskavo, je nad sodnija v Gradci sè sklepom od 7. junija 1870, št. 6790 razsodila, da se tako dejanje mora imeti za prekanljivo ali goljufovno po §. 197 in dotično 201, črka d kaz. zak.

Ta razsodba se naslanja na pravno načelo §. 364 ob. drž. zak., po katerem se sme lastnik posluževati lastninskih pravic le tako in v takej meri, da s tem ne sega v tuje pravice; da torej tisti, ki črez te postavne meje stopi, postane za posledke tudi po kazenski postavi odgovoren, kakor to kaz. zakonik na primer tudi v §§. 170, 183, 486 naročito izreka. Tudi v teh primerljajih je krivec lastnik in vendar pravi §. 170 kaz. zak., da tisti, ki je iz hudobije lastno svojo hišo zažgal, da upnika, ki ima v njej založno ali zastavno pravo, v škodo spravi, postane kriv goljufove ali prekana. Gotovo pa bi se ne vjemalo s pravnimi načeli, ko bi se tak storivec stavil na odgovor, gledé tistega pa, ki je z ravno tistim hudobnim namenom svojo hišo podrl ali svoje posestvo na drugačen način ob vrednost spravil, ugovarjalo, da se je posluževal le postave lastninske pravice; ker lastniku zarubljenega posestva so lastninske pravice ravno po založnem pravu upnika, ki pričakuje iz dolžnikove prodati se imajoče lastnine plačila, omejene tako, da on sè svojo v izvršbo vzeto lastnino upnikom na škodo razpolagati ne more. — Če vendar to stori in s takim nepoštenim in zvičajnim ravnanjem drugega v škodo spravi, se pregreši proti §. 197 oziroma 201 - d kaz. zak.

Dosledno temu načelu je višja sodnija dalje preiskovanje ovajenega dogodka ukazala.

Vkljub tej razsodbi višje sodnije se nam dozdeva, da taista v vseh gorej omenjenih slučajih splošne veljave imeti ne more, temuč da je treba v vsakem primerljajih natanjčno presoditi, ali se v dejanji nahajajo vsi postavni pogoji goljufove ali prekana.

(Konec sledi.)

Poročevalčev načrt kazenske postave.

Spisal — m — c.

(Dalje.)

Vnanja naprava, — in vvod.

Jaz v „Pravniku“ ne bodem samo o poročevalčevem načrtu, ktereга je napisal nekdanji minister pravosodja: Hye na povelje Njih Veličestva dne 16. febr. 1861. leta, ampak tudi o „načrtu kazenske postave, napisanem na podlagi nasvetov pravne ministerijalne komisije l. 1867.“ govoril, — kajti oba načrta hočem tu primerjavati.

Ker je pa poročevalčev načrt bil podlaga ministerijalnemu in ker je torej skoraj važnejši od ministerijalnega, sem naslov svojemu spisu dal po poročevalčevem načrtu.

Poročevalčev načrt razpada v vvod, ki obstoji iz X členov, v splošni in v posebni del.

Splošni del tega načrta razpada v VI. poglavij in govori I. o dejanjih (ali opuščenjih), ki spadajo pod kazensko postavo, II. o osobah, ktere so podvržene tej postavi, III. o prisojevanji krivde, IV. o kazni, V. o priznavanji in o odmérjanji kazni, VI. o ugašanji kazni.

Posebni del razpada v XXII oddelkov in obsega vse le mogoče hudodelstva in pregreške.

Celi poročevalčev načrt ima razun X vvodnih členov 275 paragrafov.

Čisto enako je razdeljen ministerijalni načrt, samo da šteje XVI vvodnih členov in 289 paragrafov v VI splošnih, in XXVI posebnih poglavjih.

Če smem že sedaj v pričetku bolj natančnega pregledovanja obeh načrtov svojo misel o njih razodeti, moram reči, da niti eden niti drugi ni tako izvršen, kakor bi lahko bil.

Poročevalčev in ministerijalni načrt v svojem vvodu marsikaj nepotrebnega zeló na dolgo in široko, dà celó pre natančno pripovedujeta občinstvu in pravoznancu.

Kar se pri prebiranju obeh vvodov najprvo vriva človeku je to, da stvari vvod nove kazenske postave nek čuden dualizem. Vvod loči hudodelstva in pregreške, ktere spadajo pod novo postavo in prestopke, kateri spadajo v policijsko livado, a za te velja še stari kazenski kodeks. Toraj polovica nova, polovica stara. In ta dualizem vzrokuje potem dosti besedi.

Jaz ne morem od tod storiti koraka naprej, da nebi omenil neke napake, ktere se ne morejo rešiti naši postavodajavci. Ta napaka je ta, da se nova postava zmirom ozira na te in une, stare in nove, mogoče in nemogoče postave, — da tu nekaj spremeni, nekaj pustí, kakoršno je, tam zopet z mnogimi besedami nekaj pripoveduje, kar nikakor ni toliko besedi vredno.

Pravnik, ki dobi tako postavo v roke, vidi da je jako prevarjen, če je mislil, da dobi popolno podobo v postavi; marveč najde, da ji manjka tu nekaj, tam zopet nekaj, in to kar mu manjka, mora iskati v že več desetletij, da sto let starih knjigah!

Kazenska postava, kakor vsaka druga postava mora biti proizvod (produkt) sedajnosti, ne pa zrcalo zgodovine vseh kazenskih naprav od nekdanjih časov sèm. Postava mora biti cela in popolna, — pa nič ne de, če se je kakšna majhna reč, kakšno dejanje prezrlo. Paziti je le na to, da so glavne in imenitne reči tako omejene, da zadostujejo térjatvam sedanjosti.

Ker živimo v ustavni državi, kateri mora geslo biti: Vsem enake pravice, enake dolžnosti, bi morala nova kazenska postava veljati za vse državljane brez izjemka. — Le gledé na par excellence vojaške prestopke naj bi se vpeljala posebna postava, enakolično vredovana kot je splošna kazenska postava. (Člen I. obeh vvodov.)

Kdo naj sodi čez vojake gledé na izvzete vojaške prestopke — ali civilne sodnije ali sosebno vojaške sodnije, to je vprašanje, ki prav za prav ne gre sèm.

Ko bi vvod ločeval med splošnim in posebnim delom bolj ostro, bi potem marsikteri člen (vvoda) bil preveč. Vsaj jaz mislim, da bi se prav dobro vjemalo tudi s posebno postavo o policijskih prestopkih, ko bi vvod izrekel, da splošni del nove kazenske postave velja tudi za te prestopke.

Vse besede, ki uče, kakšni so nasledki za one policijske prestopke i. t. d., bi bile potem od več in vse bi bilo bolj jasno.

I. člen bi toraj moral izreči dan, v katerem stopi nova postava v svojo moč, kaj se zgodi z drugimi kazenskimi postavami i. t. d., in bi se morda takole glasil:

Od prvega (tega in tega meseca) leta 187 . začeni stopi sledeča kazenska postava v moč, in je edini predpis gledé na vse dejanja in opuščanja, kar jih je v nji zaznamovanih, (če so tudi po tiskopisih doprinešene).

Toraj so odstranjene vse prejšnje postave, vsi ukazi, ki segajo v livado nove postave.

Ta kazenska postava velja za vse državljane sploh, naj že bodo tudi vojaškega stanú. Gledé na sosebno vojaške prestopke velja posebna postava.

Splošni del te postave pa velja tudi že sedaj za vse prestopke, ki bodo v posebni postavi o policijskih prestopkih omenjene, oziroma splošni del velja, dokler ni posebne postave o policijskih pregreških, za vse v (teh in teh) §§. . . navedene prestopke kazenske postave leta 1852. Ti §§. ostanejo do policijske postave v moči.

Postave, ki vzrokujejo same zase prestopke, niso po novi kazenski postavi nikakor omajane.

Kar je pa v novi kazenski postavi drugačnega, kakor je ravno to v starejših drugih postavah, zato velja poznejša postava. Da se potem še nekaj o štetvi denarja in časa pové, je pravo.

Da se vvod še ozré na že obsojene dejanja, tudi to je dobro. In jaz mislim, da bi ne bilo napačno, ko bi se gledé na take dejanja izreklo, da, kakor hitro je razsodba, če tudi ima ta ali una osoba pravico, pritožiti se zoper njo,

izrečena še pod veljavo starejše kazenske postave, — da se mora razsodba v vsem ravnati po starejših postavah, samo kazen naj se podobno z novo postavo izvršuje.

Ali je dobro ali ne, da se vzamejo definicije teh in unih besedi (posilnost proti kateri osobi, bližnje svojce, oblastnije i. t. d. člen VI. poroč. načrta) v vvod ali v splošni ali še le v posebni del kazenske postave, to je še prašanje. Jaz bi mislil, da v vvodu tako razlaganje ni na pravem mestu, posebni del bi bil boljši kraj.

Ministerijalni načrt tudi res to opušča iz vvida.

Tako bi po mojih mislih vvod lahko z malo besedi vse povedal, kar mu srce teži.

Na to pa, kar je že po prejšnjih postavah odstranjeno (palca, i. t. d.) ni nikakor več treba ozirati se. Kar več ni, zato še besede trositi je škoda.

Gledé na manjše postave na kazenskem polji sosebno od leta 1867. sém ni treba nobene opombe več.

Po tem ne bodem posameznih členov vvodov obeh načrtov posebno predstavljal bralcem in jih preiskaval, ker si bode pravoznanec lahko primerjaje moje opombe in posamezni člen vvodov napravil svojo misel gledé na to, ali bi se to in uno vendar še povedalo v vvodu ali ne.

Tako stopimo torej brez vseh predsodkov korak naprej, na pravo polje kazenske postave.

Pogledali si bomo najprvo splošni in potem posebni del nove postave. (Dalje sledi.)

Kdor pogreb naroči, še samo zavoljo tega ni dolžen pogrebščine plačati, ako se ni izrečno zavezal.

Vojteh O. je pri dekanu Antonu G. naročil prav slovesen pogreb za vdovo Marijo B., zavmrlo dne 6. januarja 1868.

Ker g. dekan iz zapuščine pokojne Marije B. ni mogel pogrebščine izterjati, je tožil naročnika Vojteha O. na platež zadevnih stroškov v iznesku 80 fr. s pripadki.

C. kr. okrajna sodnija je spoznala v smislu tožnika z razsodbo od 17. julija 1869, št. 2181 iz sledečih nagibov:

Toženec je naročil slovesen pogreb za pokojno vdovo Marijo B. in stoji torej po §. 1152 o. drž. zak. tudi dober za dotične stroške, ako ravno ni razvidno iz pravnice razprave, iz ktereга ozira in v kateri lastnosti se je v to opravilo mešal in pogreb naročil. Res se sicer ima po §. 549 o. drž. zak. pogrebščina odrajtati iz zapuščine pokojnega, ker postava odločuje, da k bremenom na dedini ležečim tudi potroški za pogreb, primeren navadi kraja, stanu in premoženja umrlega spadajo; ali kdor ima pravico te stroške terjati, pa ni dolžen se le zapuščine pokojnega držati, ker bi naročnik vsikakor dober stal za te potroške, posebno pa takrat, kadar bi presejali premoženje zamrlega.

Kdor ima te potroške terjati, tudi ni dolžen, počakati do prisojila (Einantwortung) zapuščine, ampak ima pravico svojo terjatev tudi že popred v veljavo spraviti in dognati. — Nasproti pa se naj naročnik sam drži zapuščine, ker mu je njegova pravna razmera do tiste dobro znana.

Na priziv zoper to razsodbo pa je c. kr. viša sodnija v Pragi dne 14. septembra 1869, št. 30223 odbila tožni zahtev iz sledečih nagibov:

Po §. 549 o. drž. zak. se prištevajo k bremenom ležečim na dedini tudi potroški za pogreb, primeren navadi kraja, stanu in premoženja umrlega, torej se ne more iz samega naročila pogreba po §. 1152 o. d. z. molčeča izreka domnevati (vermuthen), da bode naročnik pogrebščino plačal namesto zadete zapuščine.

Za tako zavezo je potrebna povedana izreka, ali posebno opravičeno poroštvo kakor dedič, opravnik brez naročila i. t. d. — in ker tožnik ni dokazal zahtevane izrečne zaveze Vojteha O., da bode sam plačal potroške za pogreb Marije B., na samo navado pa se po §. 10 o. drž. zak. ne more ozir jemati, — iz okoljščine pa, da je toženec učitelju in cirkovniku njuna deleža odrajtal, nima tožnik pravice zahtevati

enakega ravnanja, se mora tožniku zavriniti gledé na osobo toženega pomotena tožba.

C. kr. najviša sodnija je potrdila razsodbo više deželne sodnije z dosojó od 7. januarja 1870, št. 14656, ker ni dokazano, da bi toženca zadevala dolžnost plačati pogrebščino po Mariji B. in ker tudi ni dokazano, da bi on to dolžnost bil izrekoma prevzel; iz okoljščine pa, da je toženec pogrebščino naročil, ne gre sklepati na enako dejanje po §. 863 o. drž. zak., ker ni soditi iz omenjenega naročila, da bi pri tem bil toženec prevzel dolžnost po §. 549 o. drž. zak., plačati na dedini ležeče breme, t. j. potroške pogreba; sicer pa še se nanaša najviša sodnija na nagibe druge stopinje.

(Brez besede občnega državljanskega zakonika v rokah ne bodo vsem našim bralcem nagibi viših sodnij popolnoma jasni, vendar bodo naši naročniki raznega stanú iz gori navedenega pravnega primerljeja (slučaja), ki je hodil po vseh treh stopinjah našega sodstva, prav lahko razvideli, kako jim je treba ravnati pri enakih naročilih.)

Tesnopis (stenografija).

Ne samo pri postavodajnih deželnih in državnih zborih je dan danas tesnopis potreben, ampak tudi pri drugih očitnih ali javnih skupščinah, po tem pa pri navadnih kazenskih končnih in posebno pri porotnih obravnava. K temu še pride, da menda v kratkem dobimo ustmeno razpravljanje pri državljanskih (civilnih) pravadah in če nam sreča posluži, tudi porotne sodbe za vse hudodelstva, ne samo, kakor sedaj, za tiskovne. Da se bode pri vseh teh razpravah več govorilo, kakor pa pisarilo, je razvidno in ker je za više stopinje in oblasti, potem pa za časnike potrebno, da se govorjene besede tudi zapišejo, kar je le po tesnopisu mogoče, kateri v pero vjame leteče besede, torej je treba našo nadejpolno mladino na to potrebnost pozorno storiti, ker je človeku precej vaje treba, preden se je zadosti za brzi tesnopis izuril. Pri tem si bode marsikteri mladenič kaj izdatnega poleg svojega navadnega prislužka zaslužil in ker že sedaj pri veliko manjši potrebnosti nimamo zadosti tesnopicsev, pri večji potrebnosti pa jih bomó celó pogrešali; torej opominjamo slovenske mladenče, naj se pridno urijo v slovenskem in nemškem, ter deloma tudi laškem tesnopisu, za kar imajo o šolskih počitnicah časa dovolj.

D. Račun prejemkov in izdajkov

(Spisal

Štev. stavka	Štev. stavka v proračune	Štev. prilog	D o h o d k i	Dobiti se			
				za poprejšnje leta		za 1870. leto	
				gl.	kr.	gl.	kr.
1	—	—	V blagajnici je ostalo gotovine konec leta 1869	—	—	120	89
2	5	—	Pašnina od občinskega spašnika	26	—	30	—
3	7	a in b	Zakupnina od broda na Dravi	—	—	470	—
4	3	c	Šimon Jerka plača zakupnino od 3 občinskih njiv	—	—	50	—
5	1	d	Zlog za zidanje šole	525	—	—	—
6	4	e	Zakupnina od občinskega travnika v Čreti	—	—	60	—
7	6	f	Najemnina od lova	—	—	40	—
8	1	g	Globe (denarne kazni)	35	—	—	—
9	8	h	Cestnina (zakupnina od šrange)	—	—	20	—
10	9	i	Za somenjske šatore	—	—	28	80
11	14	—	Za posojevanje katastralne mape	—	—	12	—
12	13	k	Občinska taksa za pregledovanje klavne živine	—	—	24	70
13	—	l	Takse za dovoljene plese v gostilnicah	—	—	18	—
14	—	m	za podelitve občanstva	—	—	20	—
15	—	n	takse za dovoljenje krčmarjem, da so smeli črez navadno uro točiti	—	—	16	—
16	10	—	Obresti od državnega dolžnega pisma za 1000 gl. št. 13218 od 1. julija l. 1869	—	—	40	—
17	11	—	Obresti od državnega dolžnega pisma za 300 gl. št. 217 od 1. januarja l. 1870	—	—	12	—
18	12	—	Obresti od Matevž Žarlagovega dolžnega pisma za 500 gl. od 15. junija l. 1859	—	—	25	—
19	15	o	Globe za razne prestopke	—	—	11	—
Vsega skupaj				586	—	998	39

zadeve.

občine I. za leto 1870.

M. K.)

ima		K o l i k o						Opomba
Vsega skupaj		je občinska blagajnica res prejela		se je izbrisalo, ker ni bilo mogoče izterjati		je še terjati		
gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	
120	89	120	89	—	—	—	—	k 1.) Ta iznesek je naveden v popisniku občinskega premoženja pod št. 27 in 28.
56	—	56	—	—	—	—	—	
470	—	470	—	—	—	—	—	
50	—	50	—	—	—	—	—	k 2.) Iznesek 26 gld. je posebej naveden pod št. 23 popisnika obč. premoženja.
525	—	510	60	14	40	—	—	
60	—	60	—	—	—	—	—	
40	—	40	—	—	—	—	—	
35	—	31	40	3	60	—	—	k 4.) Občinske njive so se za 5 gld. dražje v zakup dale, kakor je bilo preudarjeno.
20	—	20	—	—	—	—	—	
28	80	28	80	—	—	—	—	
12	—	12	—	—	—	—	—	
24	70	24	70	—	—	—	—	k 8.) Ta globa je posebej zapisana, pod št. 24 popisnika obč. premoženja.
18	—	18	—	—	—	—	—	
20	—	20	—	—	—	—	—	
16	—	16	—	—	—	—	—	k 10.) Za somenjske šatore se je 3 gld. 80 kr. več nabralo, kakor je bilo preudarjeno.
40	—	40	—	—	—	—	—	k 11.) Za ogled klavne živine se je 5 gld. 30 kr. manj nabralo, kakor je bilo preudarjeno.
12	—	12	—	—	—	—	—	
25	—	25	—	—	—	—	—	k 19.) Denarnih kazni za razne prestopke se je 1 gld. več naložilo, kakor je bilo preudarjeno.
11	—	8	90	—	—	2	10	
1584	39	1564	29	18	—	2	10	

Štev. stavka	Štev. stavka v proračunu	Štev. prilog	Stroški	Pla-	
				za poprejšnje leta	
				gl.	kr.
1	1	a	Zidarju za učilnico	120	—
2	1	b	Tesarju	25	—
3	2	c in d	Cesarski davki in namestki	—	—
4	3	e, f, g, h	Občinskemu pisarju plačilo	—	—
5	4	i, j	Za potrebščine pisarnice	—	—
6	5	k, l, m, n	Letna plača občinskemu služabniku	—	—
7	6	o, p, r, s	Učiteljska plača	—	—
8	7	t	Za šolsko kurjavo, pometanje, prebelenje	—	—
9	8	—	Učnina za revne šolarčke	—	—
10	9&10	u, v	Naročnina za zakonike in 1 časniki	—	—
11	11	w	Za šolsko bukvarnico	—	—
12	12	y, z	Za sadne drevesa in murbe	—	—
			in delavcem za zasajanje	—	—
13	13	1/2	Za popravljanje strehe na občinski hiši, prebelenje pisarnice in drugih prostorov	—	—
14	13	1/3	Za popravljanje čolnov in mostka na brodu	—	—
15	14	1/4	Plača pregledniku klavne živine	—	—
16	15	1/5	Plača poljskemu in gozdnemu čuvaju	—	—
17	16	1/6 in 1/7	Plača občinskega policaja	—	—
18	17	1/8	Županu za 16 potov v občinskih zadevah, 1 pot po 1 gld. 50 kr.	—	—
19	—	1/9	Za pobiranje hroščev in gosenic	—	—
Ako se prišteje k izdajkom				145	—
blagajnična gotovina z				—	—
se pokaže skupni znesek				—	—
toraj toliko, kolikor je bilo vseh dohodkov.				—	—

Županstvo občine I. 31. decembra 1870.

čil je		Koliko je občina						Opomba
za leto 1870		vsega skupaj		izplačala		dolžna ostala		
gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	
—	—	120	—	120	—	—	—	k 19.) Občinski odbor je sklenil, da se plača 30 kr. od vsakega mernika hrošcev.
—	—	25	—	25	—	—	—	
180	—	180	—	180	—	—	—	
250	—	250	—	250	—	—	—	
50	—	50	—	50	—	—	—	
130	—	130	—	130	—	—	—	
160	—	160	—	160	—	—	—	
40	—	40	—	40	—	—	—	
20	—	20	—	20	—	—	—	
7	20	7	20	7	20	—	—	
15	—	15	—	15	—	—	—	
45	—	50	—	50	—	—	—	
5	—							
12	56	12	56	12	56	—	—	
32	50	32	50	32	50	—	—	
25	—	25	—	25	—	—	—	
60	—	60	—	60	—	—	—	
80	—	80	—	50	—	30	—	
24	—	24	—	24	—	—	—	
8	—	8	—	8	—	—	—	
1144	26	1289	26	1259	26	30	—	
—	—	—	—	305	3	—	—	
—	—	—	—	1564	29	—	—	

I. I.,
župan.

Opomba. Občinski odbori imajo dolžnost na to gledati, da jim župani o pravem času napravijo in v pregled in potrjenje predložé letne proračune ali preudarke občinskih dohodkov in stroškov in da podajo konec vsakega leta in naj kasneje 2 meseca, ko je leto minulo, račun, kako so gospodarili z občinskim premoženjem, in koliko je imela občina dohodkov in stroškov. Ako bi kateri župan tega ne storil sam od sebe, naj ga občinski odbor k temu priganja in po okoliščinah deželnemu odboru naznani, da ga bode on po §. 92. občinske postave primoral, napraviti proračun občinskih dohodkov in stroškov za prihodnje leto ali dati račun za preteklo leto.

Župan mora po celi občini razglasiti, od kterege dne počenši leži pri njem pripravljen račun občinskih dohodkov in stroškov, da ga zamore vsak občan pregledati. Ob enem s tem razglasom naj pa župan tudi skliče na dobo 14ih dni občinski odbor, da bo račun pregledal in potrdil ali pa ovrgel. — Pri presojevanji računa ima občinski odbor posebno na to gledati, ali je gospodaril župan z občinskim premoženjem in z občinskimi dohodki po predpisih občinske postave in po potrjenem proračunu in po drugih sklepih občinskega odbora.

✓ Zgodovina prvega slovenskega plačilnega naloga po zaukazu pravosodnega ministerstva od 18. julija 1859, št. 130 drž. zak.

Na podlagi §. 13 obč. sodnjega postopnika (a. G. O.), potem dvornega dekreta od 22. decembra 1835, št. 109 in naredbe pravosodnega ministerstva od 17. marca 1862 so nekteri pravniki na Slovenskem poskušali med drugim tudi slovenske vloge za plačilni nalog vsled zaukaza od 18. julija 1859 za hitro obravnavanje sodnijam podajati. Nekatere je že poročevalec reševal nemški, nekatere načrtane slovenske rešitve pa so bile prečrtane in kdo drug je nemško spisal in tako je sčasoma prišla strankam v roke. Na eno tako vlogo pa je poročevalec slovenski plačilni nalog koj čez precej

velik kolek spisal in tako ta ni bil prečrtan, ampak čez nekaj mesecev v hitrem ravnanji brez naroka pride v vseh primerkih slovenski strankam v roke, med tem ko je več tednov ležal pri prepisalcih in potem še skoraj četrty tedne celó v rokah sodnijskega služabnika (beriča), kateri ga poprej ni hotel vročiti, ker je slovenski, kakor se je izpričeval.

Ko zadobi pravno moč omenjeni plačilni nalog, pride vsled prve izvršbine stopinje v zemljiščne bukve, od kodar čez dobrega pol leta (v hitrem postavno odločenem ravnanji) priroma in bivši knjigovodja je privatno izustil, da toliko časa nalašč ni hotel rešitve izdati, ker je plačilni nalog slovenski, naj se torej drugokrat kaj takega ne poskuša.

Pravniki pa ne porajtajo veliko na take dobre svéte nepravnikov in potem so sčasoma enake vloge se ravno tako gladko ali negladko izdajale, kakor druge, posebno ko je nekaj sposobnišega osoblja pri raznih sodnijah namesteno bilo.

Iz tega je razvidno, kakor tudi skušnja v obče uči, da obveljave slovenskega domačega jezika, ki se že 21 let rabi v državnem zakoniku, ne zavirajo navadno izobraženi pravniki, ampak večidel nižji uradniki in celó služabniki, kateri pri dostavljanji ne morejo tako lahko strankam sodnijskih odlok po navadi krivo razlagati, ker jih le kar tje zapodé.

Prašanje je torej opravičeno, kako bi se tej nepriliki v okom prišlo? — Dan današnji je toliko prošnikov za vsako najmanjšo službo, da je pri dobri volji kaj lahko zmožnih ljudi dobiti, ako se resno zahteva. Slovenski pravopis je tako enoličen, da se ga vsak, ki že pisati zna, v pol uri nauči in tudi starji ljudje so se sami čudili, kako hitro jim je to mogoče bilo. Ako se torej vsem manipulantom odloči obrok treh mesecev, da še si to sedaj potrebno urnost pridobé, bode kmalu konec vseh ovir, ktere sedaj po njihovi izreki le jezik dela. Po tem se tudi vrne zaupanje hvaležnega naroda, kateri sedaj ne more zapopasti, zakaj bi samo edini on še moral izjema biti med drugimi bratovskimi državljani, torej ga vedno navdaja strah pred narodnim poginom.

Slovenskim pravnikom pa pokladamo na srce, naj potrpe s pomanjkljivostmi, koje še se bodo več časa pokazovale in naj za dobro jemljejo tudi iskreno dobro voljo starih uradnikov, koji ne bi mogli v vsem dohajati mladih moči.

Prva slovenska prestava kazenskega zakonika

že od leta 1849 nam je v rokopisu te dni prišla pred oči po dobrovoljnosti g. prestavljalca. Čuditi se je obilnosti nenavadnih izrazov in jasnosti stavkov, posebno ako se pomisli, da takrat še ni bilo nobenega novejših slovarjev*) in sploh ledina, kar zadeva postavodajstvo v domačem jeziku. Iz te prve prestave je razvidno, koliko gibčnost ima naš jezik in koliko izurjenost je imel mladi pravnik v predmetu samem, da mu je mogoče bilo dognati prestavo v primerno kratkem času. Sedaj imamo potrebne slovarje, postavno imenoslovje, 21letni državni zakonik in sploh razvoj jezika, kakor ga treba le izobraženim narodom. Kdor tedaj sedaj ni zmožen jezika, si je gotovo sam kriv in ker je v njem mogoče važniše delovanje za narodni blagor, je tudi sveta dolžnost mladih pravnikov napredovati v reči in obliki, da se narod povzdigne na stališče izobraženosti. — Sedaj že imamo tiskani kazenski zakonik v slovenskem jeziku in spisana prva prestava ima le veliko zgodovinsko vrednost, torej tukaj očitno prosimo g. dr. žl. Lehmana, naj blogovoli ta spominek prepustiti slov. matici.

*) Wolfov nemško-slovenski slovar v dveh obširnih zvezkih se sedaj dobiva le za dva glđ., prej pa je stal 6 glđ. in pozneje 4 glđ., torej je lahko pristopen v obče.

Obseg: Proti kateri kazenski postavi se pregreši dolžnik, ki svojo lastnino na škodo upnikov ob vrednost spravi? — Poročevalčev načrt kazenske postave? — Kdo ima pogrebščino plačati? — Tesnopis. — Občinski račun. — Zgodovina prvega slovenskega plačilnega naloga. — Prva slovenska prestava kazenskega zakonika.

Vredništvo „Pravnika slovenskega“ je na starem trgu hiš. štev. 168 (pod trančo) tik železnega (šoštarskega) mosta, kjer je tudi vrednikova odvetniška pisarna v 1. nadstropji.